

Dokumentace s semestrální prací z KIV/UPS

Dots and Boxes

Vladan Trhlík

22. ledna 2025

1 Popis hry

Hra Dots and Boxes je strategická tahová hra pro dva hráče. Herní pole tvoří čtvercová mřížka teček (v tomto případě 4×4), a cílem hry je propojit sousední tečky tak, aby vznikl čtverec. Hráč, který uzavře čtverec, získá bod a pokračuje dalším tahem. Hra končí, jakmile jsou všechny čtverce uzavřeny, a vítězem se stává hráč, který získal více bodů.

2 Protokol

2.1 Základní popis

Komunikace mezi klientem a serverem je zajištěna pomocí TCP protokolu. Při posílání zpráv mezi klienty a serverem se jednotlivé části zpráv oddělují znakem '|' a ukončovací znak je '\n'. Jména hráčů a názvy her jsou omezena na velká a malá písmena a znak '_'. Pokud není zpráva ve správném formátu, nebo zadané parametry nedávají v aktuálním kontextu smysl, odpovědí je zpráva **ERR<n>**, kde **n** je číslo jedné z chybových zpráv:

- 1 – invalid
- 2 – name already exists
- 3 – player not on turn
- 4 – player not in game
- 5 – already in game
- 6 – max limit exceeded

2.2 Zprávy

Přihlášení

- **Klient:** LOGIN|<name>
- **Server:** OK / ERR<1/2/6>
- <name>: přihlašovací jméno hráče

Načtení všech her

- **Klient:** LOAD
- **Server:** OK|<game1-name>|<game2-name>|...|<gameN-name>
- <game-name>: název I-té hry

Vytvoření hry

- **Klient:** CREATE|<game-name>
- **Server:** OK / ERR<1/2/6>
- <game-name>: název hry

Připojení do hry

- **Klient:** JOIN|<game-name>
- **Server:** OK|<op-name> / ERR<1/5/6>
- <game-name>: název hry, <op-name>: jméno oponenta

Oponent se připojil

- **Server:** OP_JOIN|<op-name>
- **Klient:** OK / ERR<4/5>
- <op-name>: jméno oponenta

Oponent se odpojil

- **Server:** OP_LEAVE
- **Klient:** OK / ERR<4>

Odpojení od hry

- **Klient:** LEAVE
- **Server:** OK / ERR<4>

Tah

- **Server, Klient:** TURN|<X>|<Y>
- **Klient, Server:** OK / ERR<1/3>
- <X>, <Y>: pozice tahu
- Pokud přijde zpráva ze severu, jedná se o tah oponenta, pokud od klienta, posílají se data jeho oponentovi.

Obsazení čtverce

- **Server:** (OP_)ACQ|<X>|<Y>[|<X2>|<Y2>]
- **Klient:** OK
- <X>, <Y>, <X2>, <Y2>: pozice čtverce
- OP_ACQ informuje o obsazení oponentem, ACQ hráčem, který zprávu přijímá.
- Při propojení dvou teček může dojít k obsazení jednoho nebo dvou čtverců – podle toho se pošle počet pozic čtverců.

Hráč je na tahu

- **Server:** ON_TURN
- **Klient:** OK

Oponent je na tahu

- **Server:** OP_TURN
- **Klient:** OK

Konec hry

- **Server:** END|<WIN/LOSE>
- **Klient:** OK

Ping

- **Klient:** PING, PONG
- **Server:** PONG, PING

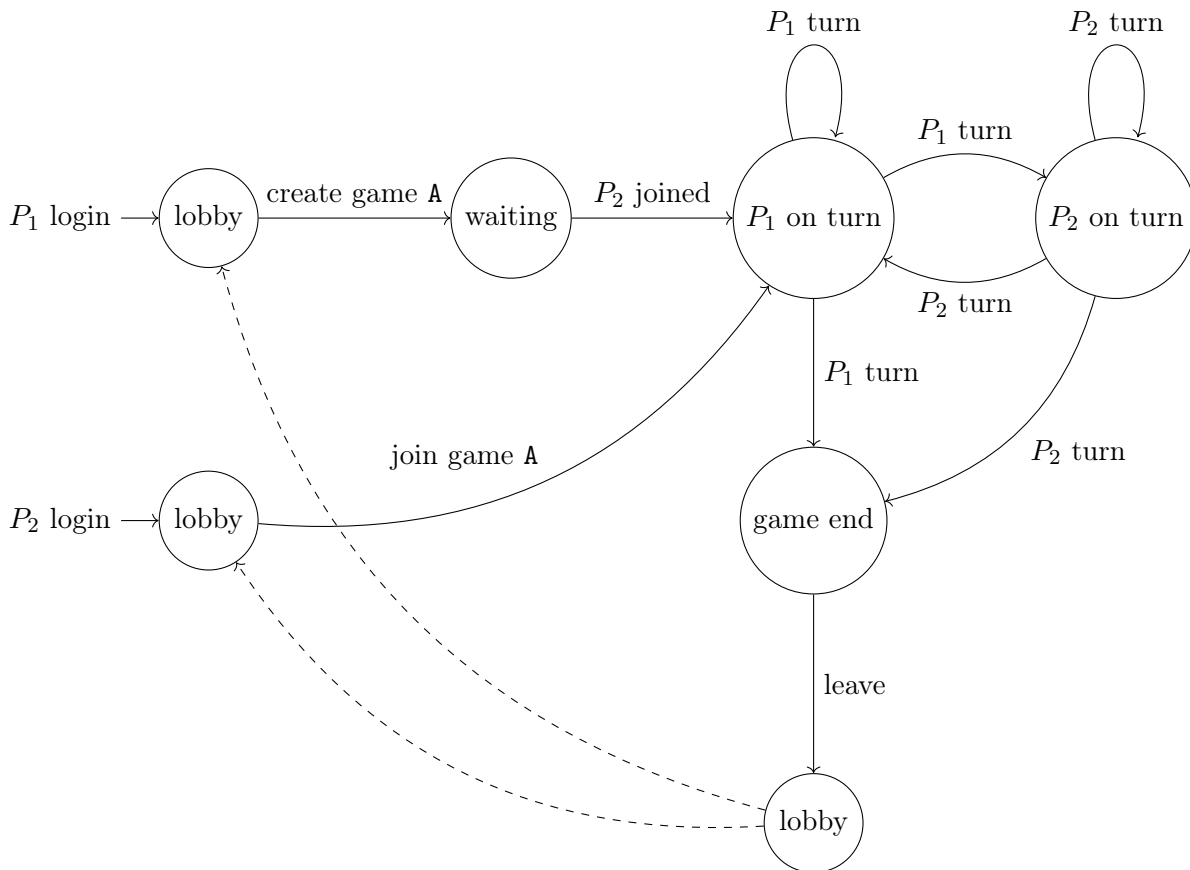
Synchronizace stavu hry

- **Klient:** SYNC
- **Server:** OK|<w>|<h>|<stick-data>|<square-data> / ERR<4>
- <w>, <h>: velikost hracího pole, <stick-data>: data o propojených tečkách, <square-data>: data o obsazených čtvercích
- data o propojených tečkách a obsazených čtvercích jsou řetězce z čísel 0,1,2
 - 0 = nepropojeno / neobsazeno
 - 1 = hráč který žádá o SYNC
 - 2 = oponent

Připojení po výpadku spojení

- **Klient:** RECONNECT|<name>|<game-name>
- **Server:** OK|<scene-code>
- <name>: jméno hráče (nepovinné), <game-name>: název hry (nepovinné)
- <scene-code>: kód akce pro klienta (0 = login, 1 = lobby, 2 = game)
- Server se na základě údajů <name> a <game-name> rozhodne, zda-li se hráč připojí zpět do hry (2), nebo zůstane v lobby (1). Při neznámém jménu hráče je přesunut na nový login (0). Pokud byl hráč ve hře a připojí se zpět po více než 30 s, je automaticky přesunut do lobby.

3 Diagram

Obrázek 1: Stavový automat představující cyklus hráče.

4 Popis implementace

Při implementaci bylo nutné sjednotit reprezentaci herního pole serveru a klienta. Pro uložení stavu hry bylo potřeba ukládat propojení teček a obsazení čtverců + kterému hráči dané pole patří. Reprezentace čtverců byla jednodušší, protože se dá jednoduše uložit na dvourozměrné pole o velikosti 3×3 .

K propojení teček by se dal použít například graf, ale ten by byl i při propojení všech sousedních teček velice řídký. Nakonec se i propojení teček reprezentuje dvourozměrných polem, ale počet prvků v jeho řádcích je proměnlivý. Pole má 7 řádků, kde sudé řádky mají 3 prvky (vodorovné spojnice) a liché 4 (svislé spojnice). Tato struktura je zachována i při synchronizaci herního pole pomocí SYNC, kde jsou přenášena data ve stejném pořadí jako jsou uložena v poli.

4.1 Server

Server je napsán jazyce C za použití standardních knihoven. Je rozdělen do několika modulů:

- **main** – vstupní bod programu
- **server** – funkce pro spuštění serveru a obsluhy klientů
- **handlers** – obslužné funkce pro jednotlivé typy zpráv
- **game** – funkce pro vytváření hry, ověřování správnosti tahů apod.
- **utils** – užitečné funkce pro odesílání zpráv a ověřování přechodů mezi stavy klientů

Všechny struktury jsou definovány ve **structs.h** – obsahují strukturu **Game**, **Server** a **Player**, které

slouží k uložení dat o jednotlivých hráčích a hrách. Kromě toho se zde nachází i typy zpráv, výčty možných stavů a událostí, které jsou využity v přechodovém automatu (v `utils.c`).

Obsluha klientů běží jako jeden proces, který pomocí `select()` vybírá klienty, u kterých došlo ke změně nebo od nich přišla zpráva. Pokud od nějakého klienta nepřijde po nějakém časovém kvantu žádná zpráva, je jeho připojení ověřováno pomocí zprávy PING. Aby mohl jeden proces ověřovat připojení a obsluhovat klienty, je funkci `select()` nastaven timeout tak, aby se v rozumných intervalech kontrolovala doba od poslední zprávy jednotlivých klientů.

Pro každý typ zprávy je v modulu `handlers` obslužná funkce. Všechny obslužné funkce mají stejnou hlavičku, což umožňuje vytvořit pole těchto funkcí a pole řetězců definujících jednotlivé typy zpráv. Díky tomu pak stačí ve smyčce projet všechny možné zprávy a při shodě zavolat příslušnou funkci.

Při zpracování zpráv všechny obslužné funkce kontrolují, jestli je hráč ve správném stavu stavového automatu z obrázku 1. Pokud je zpráva validní, je hráčův stav změněn na jiný dle předchozího stavu a typu události. Pokud jsou předané argumenty zpráv chybné nebo se hráč nenachází ve správném stavu, je o tom informován chybovou zprávou `ERR`.

4.2 Klient

Klient je napsán v jazyce Python za použití základních knihoven, grafické knihovny `pygame` a GUI knihovny `pygame_gui`. Program je rozdělen do několika modulů:

- `main` – vstupní bod programu
- `user` – třída pro ukládání dat o uživateli
- `scene`, `scene_manager` – základní třída scény + obsluha scén
- `mysocket` – třída pro zajištění komunikace se serverem
- `login` – scéna přihlášení
- `lobby` – scéna lobby
- `game`, `game_data`, `game_view` – scéna hry

Program je rozdělen do scén, mezi kterými se přepíná. Při implemetaci byla snaha se držet MVC architektury, ale ta byla kvůli jednoduchosti většiny scén zachována jen v samotné scéně hry.

Každá scéna dědí třídu `Scene`, která obsahuje základní metody na zpracování vstupu od uživatele a správného vykreslení všech komponent. Měnění mezi scénami zajišťuje jednoduchá třída `SceneManager`. Data o uživateli si jednotlivé scény předávají v instanci třídy `User`, která obsahuje všechna potřebné informace.

Pro komunikaci se serverem je zde třída `Socket`, která za využitím knihovny `socket` zajišťuje komunikaci se serverem, frontu přijatých zpráv a metody zajišťující opětovné připojení při přerušení spojení. Tato třída běží v druhém vlákne pro zajištění plynulého chodu uživatelského rozhraní.

5 Sestavení a spuštění

5.1 Server

Pro sestavení serveru je potřeba překladač `gcc` a nástroj k sestavení `make`. Samotný překlad je zahájen příkazem `make` v adresáři obsahující soubor `Makefile`. Po úspěšném dokončení by měl vzniknout spustitelný soubor `server`.

Pro nastavení serveru lze využít konfigurační soubor `config.txt`, který obsahuje 4 předdefinované proměnné a jejich hodnoty (odděleny mezerou, každá na jeden řádek) ilustrovány v tabulce 1.

proměnná	popis	příklad
<code>maxPlayers</code>	maximální počet přihlášených hráčů	10
<code>maxGames</code>	maximální počet her	4
<code>port</code>	port, na kterém server naslouchá	10000
<code>ip</code>	ip adresa, na kterém server naslouchá	192.168.1.16

Tabulka 1: Proměnné konfiguračního souboru.

5.2 Klient

Pro spuštění klienta je potřeba mít nainstalovaný **Python** a knihovny **pygame** a **pygame_gui**. Klient má při spuštění dva nepovinné parametry pro nastavení ip adresy a portu serveru, a spustí se takto:

```
python main.py [ip] [port]
```

Pokud nejsou parametry zadány, jsou využity výchozí hodnoty (port = 10000, ip = localhost).

Po spuštění se hráč přihlásí pomocí unikátního uživatelského jména a kliknutím na tlačítko 'Login'. Po úspěšném přihlášení se dostane do lobby, ve kterém může vytvořit novou hru nebo se může připojit do existující hry s jedním hráčem. Pro aktualizaci dostupných her je zde tlačítko 'U'.

Po připojení do hry se hráči střídají v tazích. Na dolní liště jsou zobrazena jména hráčů a jejich skóre. Pokud je hráč na tahu, je jeho jméno podbarveno barevně. Když jsou všechny čtverce obsazené, na dolní liště se zobrazí výsledky (WIN/LOSE) a hráči se mohou vrátit zpět do lobby tlačítkem 'Leave'.

Pokud se v průběhu hry hráč odpojí, může se připojit zpět do hry, ale jen v tom případě, že se přihlásí pod stejným uživatelským jménem. Při výpadku spojení se klient automaticky snaží o připojení zpět k serveru.

6 Závěr

S výsledkem semestrální práce jsem velmi spokojen. Tato práce byla mou první zkušeností s tvorbou programu využívajícího síťovou komunikaci, což mi umožnilo naučit se řadu nových věcí a získat cenné praktické zkušenosti.

Pro vývoj serveru jsem zvolil programovací jazyk **C**, protože mě tento jazyk baví a cítím se v něm velmi komfortně. S implementací serveru jsem spokojen, protože je navržen tak, aby byl snadno rozšiřitelný a dokázal obsloužit až desítky klientů současně (větší zátěž nebyla testována). Jedním z možných zlepšení by mohl být podrobnější výpis stavu serveru, který by v přehledné tabulce zobrazoval informace o připojených hráčích a probíhajících hrách.

Pro klienta jsem zvolil **Python**, díky jeho jednoduchosti, která usnadňuje rychlé prototypování, a také díky svým předchozím zkušenostem s knihovnou **pygame**. Aplikace klienta je navržena tak, aby poskytovala veškerou potřebnou funkcionalitu v co nejjednodušším a přehledném rozhraní. K dispozici je lišta, která vždy zobrazuje informace o připojení k serveru a jménu uživatele. Možným vylepšením by bylo zlepšení uživatelského rozhraní v lobby, kde by bylo vhodné lépe odlišit možnosti připojení k existující hře od vytvoření nové. Dále by bylo dobré doplnit informaci o počtu hráčů v jednotlivých hrách, do kterých se může klient připojit.